

Bijeenkomst 12 oktober 2016
'T Onderdak

'Alles wat aandacht krijgt groeit'

Transformatieagenda 2017-2018 – Wmo en haar omgeving

Dagvoorzitter, Eelco Koolhaas van het Ministerie van Verhalen licht het programma toe:

Deel 1 is 'de boodschappers'

Deel 2 is 'de verkeersregelaar'

Deel 3 is 'de Tuinman'

Eerst wil hij graag een reactie uit de zaal op de Transformatieagenda horen. Deelnemers geven hun favoriete zin weer:

'Niemand tussen wal en schip' spreekt een Raadslid uit Noordwijk aan.

Marianne de Haas van gezondheidscentrum het Wantveld in Noordwijk heeft kritiek op de alinea: 'GGZ Hollands Midden voert het Meldpunt Zorg en Overlast uit. Binnen de gemeente opereren zorgnetwerken waarbinnen casussen worden besproken. Het is onbekend om hoeveel casussen het gaat in de Bollenstreek, 'naar schatting zijn het er per gemeente circa vijf (vaste klanten' schrappen: Het is onbekend om hoeveel casussen het gaat in de Bollenstreek.' (P 34).

'Ria Eijk van Welzijn Teylingen is getriggerd door het concept pilot zonder regels. Ze is enthousiast, maar vraagt zich af hoe dit in de praktijk uitpakt.

Rol 1 Marktkoopman

De vier uitdagingen in de Transformatieagenda worden door de wethouders 'verkoch' aan alle aanwezigen in de zaal.

Uitdaging 1: Uitgaan van wat mensen kunnen- (Bert Gotink, wethouder Noordwijkerhout) vertelt een anekdote waaruit blijkt dat mensen hun verhaal, hun ideeën kwijt willen, maar elkaar door 'gedoetjes' tegengehouden. Hij pleit ervoor als gemeente geen gedoetjes te veroorzaken, maar helder te zijn over wat mogelijk is. Als mensen een buurt BBQ willen organiseren, niet moeilijk doen over vergunningen bijvoorbeeld. Hij vindt dat mensen moeten weten hoe ze via het Wmo loket binnen kunnen komen.

Uitdaging 2: Ondersteuning van inwoners die het nodig hebben. Arno van Kempen, wethouder Teylingen) vindt dat de gemeente kwetsbare mensen tijdig in beeld moet hebben. 'Als mensen het niet redden, moet de overheid er zijn', geeft hij aan. Hij vertelt dat hij bij de eenzaamheidsconferentie van Welzijn Teylingen was. Het viel hem op hoe lastig het is om mensen die eenzaam zijn te herkennen. Het tweede dat hem opviel is dat er veel initiatieven zijn om eenzame mensen te helpen. In de oplossings sfeer zit het wat hem betreft dus wel goed. Ook vertelt hij over een initiatief van een bistro die met kerst speciaal geopend is om eenzame mensen een gratis kerstdiner aan te bieden. Hij vraagt zich alleen af: hoe nodig je uit? Hij geeft ook aan dat voor armoede kan gelden wat voor eenzaamheid geldt: hoe herken je deze mensen en hoe bereik je ze? De overheid kan het niet alleen, is zijn boodschap. De kennis en kunde van alle organisaties en inwoners moet bij elkaar gelegd worden.

Eelco Koolhaas vraagt om 'ja maar' uit de zaal.

De reacties zijn: Ja maar, hoe bepaal je of je eenzaam genoeg bent?

Ja maar, hoe herken je eenzaamheid

Ja maar, hoe zit het met privacy?

Arno van Kempen geeft aan dat hij bereid is om rond privacy de randen van de wet op te zoeken.

Stichting present vraagt zich over de bemoeienis van de wethouder met het initiatief van de Bistro af: waarom doet u mijn werk?

Uitdaging 3: De weg vinden naar hulp en ondersteuning. Opnieuw is Arno van Kempen de 'marktkoopman', de verkoper van de boodschap. Hij vindt dat er netwerken tussen organisaties moeten zijn rond de toegang van zorg. Als voorbeeld noemt hij de JGZ teams, de sociale (wijk) teams en de overleggen tussen huisartsen. Hij vindt dat niet mono maar multidisciplinair gekeken moet worden naar wat nodig is. Uit recent onderzoek naar de Wmo in Teylingen dat binnenkort uit komt blijkt dat mensen niet altijd weten dat ze hulp en ondersteuning via de Wmo kunnen aanvragen. De communicatie is blijkbaar onvoldoende, vindt hij. Misschien moet die communicatie meer op maat zijn. De resultaten van de pilot sociale teams zijn binnenkort bekend en de JGT zijn belangrijk, vindt hij ook.

Uit de zaal wordt gevraagd of dit een totaal andere manier van werken inhoudt en opgemerkt dat dit wel een grote uitdaging is.

Uitdaging 4: Een dynamische agenda: voor en door inwoners. Wethouder Bert Gotink vindt dat we goed in de gaten moeten hebben over wie we het in de Wmo hebben: weten wie we voor ons hebben. Hij illustreert het aan de hand van een autisme café waar een ouder van jongere met autisme aangeeft dat een keukentafel gesprek confronterend en vervelend is. Omdat je vanwege de hulp en ondersteuning die je zou willen in aanwezigheid van de 'cliënt' moet vertellen wat er mis gaat. Die ouder heeft het gevoel de zoon in de grond te trappen. Daarop stonden twee jongeren met autisme op en gaven aan dit helemaal niet erg te vinden. Zij vinden dat vanwege die ondersteuning juist naar voren moet komen wat niet goed gaat. Gotink weet ook dat bij 1 zorgvraag soms meerdere vormen van ondersteuning nodig kunnen zijn. Hij pleit dan ook voor maatwerk.

Eelco Koolhaas vraagt de zaal om een reactie op wat de marktkoopmannen aangaven.

Humanitas: 'Het is belangrijk dat we het netwerk kennen. De gemeente heeft de regie dus hoort dat in kaart te brengen. Vervolgens moet het de kracht van het netwerk mobiliseren.

'We zijn op de goede weg, maar verbinden is nodig. We moeten niet bezig zijn met ons eigen hachje, maar gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen.

Eelco Koolhaas: 'We gaan de goede kant op. Er is geluisterd. Maar er wordt zowel mono- als multidisciplinair gewerkt. Hoe kan dat? Het antwoord uit de zaal is dat niet iedereen voor multidisciplinair willen kiezen. Iemand anders vindt dat er wederkerigheid en afstemming tussen aanbieders en cliënten moet zijn. Als je mandaat hebt, kun je wel doorpakken vult diegene aan.

Ria Eijk van Welzijn Teylingen geeft aan dat ze de agenda ambitieus vindt, enthousiast is over de weg, maar dat ze het ook een grote uitdaging vindt om uit het oude denken te komen. Ze vindt dat er sprake is van vernieuwing, maar dat het proces nog niet duidelijk is.

Een andere deelnemer vindt het een idee om een kenniscentrum, een gebouw te hebben en dat onder andere van daaruit goed wordt samengewerkt. 'Een gebouw hiero' vult Eelco Koolhaas lachend aan.

Ronde 2 verkeersregelaars

De verkeersregelaars gaan zorgen dat de deelnemers aan de bijeenkomst een veilige overstreek kunnen maken. Ze lichten de plannen uit de Transformatieagenda verder toe en zorgen dat er aan de verschillende tafels die worden samengesteld mooie plannen worden gemaakt en tot samenwerking wordt besloten. Beleidsadviseurs vragen zich aan de hand van de 4 uitdagingen toe welke praktische zaken op de korte en wat langere termijn moeten worden aangepakt en wat de concrete voornemens uit de Transformatieagenda zijn. Hun keuze:

Uitdaging 1: Benutten van talenten. We willen talenten van inwoners zichtbaar maken. De ideeën hiervoor in de Transformatieagenda zijn het digitaal platform en de eigen kracht campagne. Daarnaast zijn volksgezondheid + woonomgeving belangrijke thema's rond preventie.

Uitdaging 2: Alle kwetsbare mensen tijdig in beeld. De verkeersregelaars willen hierbij nadenken over de rol van de mantelzorger. Soms kunnen mantelzorgers ook eenzaamheid met zich meebrengen. Ook willen ze de belemmeringen voor maatwerk wegnemen.

Uitdaging 3: De weg vinden. De verkeersregelaars bij deze uitdaging willen manieren ontwikkelen om mensen te helpen om hun weg naar hulp- en ondersteuning te vinden. De sociale (wijk) teams kunnen hierin een belangrijke functie hebben.

Uitdaging 4: Een agenda voor en door inwoners De verkeersregelaar geeft aan dat de gemeenten in de Bollenstreek met aanbieders, inwoners, raden, verenigingen en anderen in gesprek willen blijven over de Wmo. Hierbij is, zoals uit de Duinpan ook naar voren kwam, een vraag neergelegd voor de Wmo Adviesplatforms.

Eelco Koolhaas vraagt aan Roalda van Tilburg, de ambtelijk projectleider, wat haar ideeën zijn bij de uitkomsten van deze avond. Roalda geeft aan dat het de wens is van de gemeenten om gezamenlijk de uitvoering van de Transformatieagenda in te vullen. Dus hopelijk komen er vanavond ideeën op tafel om dit concreet vorm te geven en kunnen de partners aangeven hoe en waar ze een bijdrage aan kunnen leveren.

Bij iedere uitdaging zijn er twee tafels: ze zijn gemarkeerd met A, B, C, of D. De tafels bespreken de uitdagingen (1, 2,3,4). In de bijlage zijn de uitkomsten per tafel weergegeven. Hierna volgt de plenaire bespreking.

Spontaan is de 'grote-Roalda-prijs' in het leven geroepen, die op zoek gaat naar het beste initiatief van de avond.

Welzijn Teylingen en het Wmo Adviesplatform bieden aan om een voorstel te ontwikkelen voor de cliëntondersteuning met alle betrokken partners.

Er is een concrete afspraak gemaakt met de ISD en Welzijn Teylingen om samen om de tafel te zitten om te bespreken: Wat gaan we doen voor de mantelzorger? Daarnaast is er een initiatief voor een cursus: 'Hoe herken je eenzame mensen'.

Er wordt ook een initiatief genoemd van een eetcafé waar de hele buurt samenkomt. De spreker noemt het omdat het een uitdaging blijkt te zijn om vrijwilligers enthousiast te houden. Er is in Hillegom een initiatief van vrijwilligers om vrijwilligers te inspireren. Ter plekke wordt dit initiatief gekoppeld aan Stichting Present.

's Heerenloo: Het is naast de weg vinden voor inwoners ook belangrijk dat wij elkaar weten te vinden. Zowel voor de inwoners als onszelf plezierig. Een initiatief is om een verbindingsfolder te maken. Een folder met een overzicht van alle projecten en/of organisaties. 's Heerenloo gaat begint hier alvast mee.

Ook wordt opgemerkt dat inwoners onder laagdrempelig vaak verstaan: wie kan ik bellen om mijn vraag te stellen of iets geregeld te krijgen?

Daarnaast was er een idee om fanfare en voetbalclub met elkaar te verbinden om mooie initiatieven voor inwoners te realiseren en zijn er ideeën voor cliëntondersteuning.

Rol 3 tuinieren.

Na het horen van de input van de zaal en de spontane initiatieven die zijn ontstaan gaan we nadenken over het tuinieren. Wie zijn initiatiefnemers en wie zou daar mooi op kunnen aansluiten? Waar zou iedereen zelf aan bij kunnen dragen? Tuinieren is immers zaaien en onderhouden. De wethouders van Teylingen en Noordwijkerhout voeren het slotwoord.

Wethouder Arno van Kempen zag dat er mooie ideeën zijn gezaaid die tot initiatieven kunnen leiden, maar dat de zaden ook water moeten krijgen. Ook moeten we kijken hoe de kiem

zich ontwikkelt. Nota's zijn mooie verhalen, maar waar hij door geïnspireerd raakt is de praktijk. Hij wil de grenzen gaan opzoeken en de verantwoordelijkheid voor die beslissing nemen.

Op de vraag wie de tuinman is antwoordt hij:

'Dat zijn verschillende mensen. Dat doen we met zijn allen. Per situatie moeten we daar verschillend naar gaan kijken. Als gemeente hebben we vaak de neiging om te institutionaliseren, maar laten we ook de focus leggen op de creativiteit van de inwoners.'

Het slotwoord wordt verzorgd door Wethouder Bert Gotink. Hij dankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en hoopt dat we op een creatieve manier de komende jaren invulling kunnen geven aan de Wmo.

Bijlage 1 Notities bij de initiatieven die bij elke tafel zijn bedacht.

Tafel A

Pilot zonder regels:

- Pilot zonder regels: Is wedstrijd een goede vorm? Wedstrijd geeft aan dat er ook een eind is. Misschien een wedstrijd met een vervolg....
- Geen verkeerde verwachting scheppen bij inwoners – er zijn ambtelijke grenzen zoals veiligheid
- Initiatieven moeten de kans krijgen om te bloemen
- Pilot zonder regels is een goed idee, maar regels situationeel toepassen i.p.v. standaard.
- Pilot zonder regels moet een cyclus zijn”
- organisatie vanuit de burger – 100% flexibiliteit. – een rol van Welzijn Teylingen kan zijn om mee te kijken naar creatieve oplossingen om flexibeler om te gaan met regels zodat inwoners de vrijheid voelen om creatieve initiatieven te starten.

Communiceren tussen professionals en informele netwerken (buurtbewoners). Buurt actief om mensen in de gaten te houden. (Wat heeft de buurt nodig?) In kaart brengen wie er in dat netwerk zit. Uitgaan van wat mensen zelf kunnen. Mensen durven niet altijd hulp te vragen. Gemeente kan buurtbewoners faciliteren om gezamenlijke activiteiten te ondernemen. Hoe prikkelen we de buurt om activiteiten te ondernemen. Leg als gemeente te veel beperkingen / vergunningen op. (Kleine) initiatieven stimuleren.

Communicatie?

Stimuleer maatschappelijke organisaties om wederkerigheid in de praktijk:

- Ondernemers / maatschappelijk middenveld
- Eenzame mensen helpen de drempel over te komen
- Inzet van sport en cultuur verenigingen

Toegang helder in communicatie:

- Wanneer doen we het goed? – Hoe is dat meetbaar?
- Hoe bereik je mensen die niet
- In de buurten een spreekuur die laagdrempelig is – welzijn + WMO-raden
- Fijn dat we verenigingen gaan opzoeken

B.

Eenzaamheid:

- mantelzorger die 24/7 zorgen zijn heel eenzaam en niet alleen.
- Mantelzorger van psychiatrische patiënt op afstand
- Partners van dementerenden – casemanagement dementie + familie + vrienden blijven weg.
- Jonge mantelzorgers
- Huisarts: 1 iemand die stand heeft van respijtzorg – overzicht van respijtvorzieningen – behoefte aan 1 toegangspunt.

Burenhulp: simpele oplossingen om elkaar te helpen. Meer gebeuren in de wijk – Hoe creëer je sociale cohesie? (wijkvereniging duinpark is al ver – meer vrijwilligers vinden) 50-70 jaar werken nu i.p.v. zorgtaken overnemen.

Schuldhelpverlening voor zzp'ers: jaarcijfers

Joeri Wiegel – cijfers (Noordwijk heeft wel een repair café)

Per gemeente een beeld schetsen van alle beschikbare voorzieningen voor professionals en inwoners.

Maatwerk ontschotter.

Wie zijn er kwetsbaar discussie:

- Zijn mensen in de bijstand kwetsbaar?
- Geen etiket opplakken "eenzaam" "kwetsbaar"
- Gezamenlijke maaltijden, samen koken en samen eten. Vluchtelingenwerk - statushouder

De overheid:

- Mensen met een beperking/ ouderen moeten langer thuis blijven wonen (zelfredzaamheid). Hoe zit het dan met de openbare ruimten. Denkend aan de toegankelijkheid strand en wegen.

We zijn op de goede weg.

Verbinden is nodig

Over eigen schaduw heen stappen

Goed met bewoners wel een uitdaging

- Denk dat je van elkaar weet wat de sterke punten zijn: zoek de verbinding
- Signaal onduidelijkheid respitzorg – wie betaald
- Initiatieven: in elke wijk staat een soort buurt coördinator, die mensen bij elkaar brengt.
- Wat kunnen mantelzorgers voor elkaar doen? Met elkaar in contact brengen
- Mantelzorghuiskamer / mensen bezoeken / luisterend oor/ laagdrempelig
- Organisaties moeten beseffen dat er bij elkaar een mantelzorger is.

Zorgmijders:

- hoe kan je ervoor zorgen dat je die mensen over de streep trekt? – ingang huisarts?
- Gezinscoaches: bij zorgmijders kunnen crisissituaties voorkomen (Multi-probleemgezinnen) verbindende schakel is belangrijk.
- Buurtcoach met buurtbewoners – betrokkenheid in de wijk voelt ieder zich verantwoordelijk

Mantelzorg:

- Ligt in de juiste lijn
- Mantelzorg moet apart gehoord worden
- Professionele organisaties moeten de weg vinden naar de mantelzorger. (hebben ze vaak niet)
- ISD en Leny van Mantelzorg maken een afspraak

Eenzaamheid:

- app voor de buurt
- cursussen hoe herken ik een eenzame? – een initiator kan zijn de bibliotheek Bea de Krijff wil helpen met de uitwerking
- Nieuwe inwoners (alleen kerk neemt hierin een initiatief)

Tafel C

Gemeenten heeft regie over WMO, niet alleen voor de eigen taken. Zorgen over de verschillende plekken waar mensen hun vragen, problemen, signalen kwijt kan. Hoe gaan we dit verbeteren. Het sociale wijkteam is er, maar het moet laagdrempeliger.

Problemen linken/ verbanden leggen tussen organisaties over problematiek burger.

Na de gesprekken link gelegd met de derde van een tuinman/ tuinieren. Hoe gaan we

Sociaal wijkteam groot voordeel – als inwoner kun je daar je zorg kwijt

Zorgen – plaatsen waar mensen samenkomen – lokaal loket of scc team (nog niet laagdrempelig)

Als mensen heel kwetsbaar zijn professionals nodig voor signalering.

Aanspreekpunt – contactpersoon – elkaar informeren – speelt in op rol mantelzorgers

WMO adviesraad Lisse: ook signaalfunctie regels

Nel meijerink: voorloper mantelzorgers

WhatsApp groep binnen privacy mogelijkheden bijvoorbeeld op adres om te voorkomen dat dingen dubbel of niet gebeuren.

Tafel D

Goede dingen behouden

- Pilot respijtzorg Noordwijkerhout – Marente N.Celie – uiteraard wel goed evalueren – aanbod niet.
- Met inwoners i.p.v. voor en door. (individuele situatie) Zorgbalans dhr. Bruinzeel.

Moeten samen vaststellen of iets succes heeft of niet. Beleid inwoners – uitvoering. Belangrijk om dit samen te doen. (Welzijn Senioren E. Cassee)

Inwoners weten niet altijd wat er mogelijk is. Moeten we hierin inwoners ondersteunen? (Wantveld)

Doorgaan met de Duinpannen! Is ook andersom. Als aanbieders ook uitnodigen. Gemeente is facilitator en stok achter de deur. Rand voorwaarden (hectiek van alle dag is lastig/ hebt te maken met bedrijfsvoering) (Marente)

Voor zorgprofessionals niet altijd helder hoe je overlegt (wantveld). Hoe signaleer je eenzaamheid? Hoe voedt je elkaar op dat je niet eenzaam wordt (zorgbalans) Wanneer is het goed? Samen van te voren vaststellen. Hoe bestendig is dit? Borg je dit?

Marente: mensen verbinden op thema's – dwingen tot samenwerken – kunnen elkaar stimuleren – rol in communiceren van aanbod. Welzijnscoach.

Bij vrijwilligersorganisatie is initiatief bestendigen lastig. Rol gemeente is smeeroelie. Anders bloeit een project dood. (zorgbalans)

Wmo is breed, is lastig om helemaal te overzien = rol gemeente.

Mantelzorgers: trainen in lastige gesprekken (tussen broers en zussen).

Mantelzorg verder ontwikkelen: dichter op cliënten / mantelzorgers zitten (Bruinzeel). – cohesie eerder op inspelen.

Ontmoetingen goed faciliteren voor mantelzorgers. Lastig om te bereiken. Hoe kunnen we die in beeld krijgen? Hoe kunnen we zorgprofessionals faciliteren om mantelzorgers in beeld krijgen. (Wantveld)

Hoe kunnen we een platform creëren voor iedereen. Praktisch: buurtcafé Hillegom een groot succes. Uitdaging: hoe hou je het levend met vrijwilligers na start professionals? – zie uitdaging 1. (Zorgbalans)

Vrijwilligers waarden en begeleiden is erg belangrijk. Is een balans tussen professionals en vrijwilligers (Present . Welzijn senioren / Wantveld).

Wederkerige afstemming (in de keten en op alle niveaus)

Bij uitdaging 1 mis is wat inwoners zelf willen en niet alleen kunnen. Ik vind wel dat we de goede kant op gaan en n.a.v. de duinpansessies denk ik wel dat er geluisterd is.

Mono versus multidisciplinair: meerdere ogen en visies helpen kwaliteit te bieden. Waarom dan een nieuwe opzet waarin geen leiding gegeven wordt en mensen wel "alleen" bepalen (JGT)

Aandachtfunctionaris verbinding vanuit de kern

- De dialoog aan blijven gaan met de kwetsbare doelgroepen door bijvoorbeeld zelf aan de deur te gaan.
- Communicatie op maat. Goed afgestemd op de doelgroep.
- Om de verbinding te creëren is het goed om een folder te maken waarin per gemeente weergegeven wordt welke hulp en opvang er geboden wordt zodat dit in een oogopslag zichtbaar is, maar ook zodat er geen onnodig dubbele dingen gedaan worden. Ik wil dit initiatief wel opstarten bij interesse Linda Brakhoven – persoonlijk ambulans begeleider 06-43994848. Linda.brakhoven@sheerenloo.nl